

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av fängelselagen, häktningsslagen och 9 § 4 mom. i lagen om försvarstillstånd

UTKAST

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att fängelselagen, häktningsslagen och lagen om försvarstillstånd ändras.

Det föreslås att förutsättningarna för placering i öppen anstalt preciseras så att det när beslutet om placeringsbeslutet fattas ägnas större uppmärksamhet åt typen av brott som fången har begått och hur farlig fången är. Syftet med ändringsförslagen är att säkerställa att sådana fångar som bedöms fortsätta med brottslig verksamhet eller äventyra säkerheten i en öppen anstalt inte placeras i öppen anstalt. Förslaget förtydligar nuvarande praxis för placeringen av fångar.

Förutsättningarna för placering på säkerhetsavdelning ändras så att de bättre motsvarar säkerhetsavdelningens karaktär av en säkringsåtgärd. Syftet med att en fånge placeras på säkerhetsavdelning ska uttryckligen vara att förhindra framtida brottslig verksamhet eller verksamhet som allvarligt äventyrar fångelsesäkerheten. Ändringsförslagen syftar till att man genom placering på säkerhetsavdelning ska kunna ingripa i synnerhet i organiserad brottslighet i fängelset. Det föreslås också bestämmelser som gör det möjligt att placera en häktad på säkerhetsavdelning.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att förhindra användning och smuggling av berusningsmedel i fängelset. Enligt förslaget ska beslut om avlyssning av telefonsamtal i fortsättningen kunna meddelas för en viss tid. Vidare föreslås bestämmelser om att en på säkerhetsavdelning placerad fånges samtal vid besök av barn enligt 13 kap. 5 § i fängelselagen och 9 kap. 5 § i häktningsslagen ska få avlyssnas och spelas in. Det föreslås att bestämmelserna i fängelselagen om placering i en anstalt utanför fängelset ändras. De föreslagna ändringarna preciserar såväl fångens skyldigheter som Brottspåföljdsmyndighetens befogenheter att övervaka fången under placeringen i en anstalt utanför fängelset. Syftet med förslagen är att öka antalet placeringar i en anstalt utanför fängelset i synnerhet i missbrukarvården.

De ovannämnda ändringsförslagen baserar sig på regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering "Ett starkt och engagerat Finland".

Det föreslås vidare att bestämmelserna om begränsning av intagning i fängelse vid störningssituationer i samhället ändras. Propositionen innehåller även vissa korrigeringar av teknisk natur i fängelselagen och häktningsslagen. Också det förslag som gäller ändring av lagen om försvarstillstånd utgör en teknisk korrigering.

Lagen avses träda i kraft den xx.xx.202xx.

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs
ändras
fogas som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse

9 §

Behörighet utom tjänstetid

En verkställighetsansvarigs beslutanderätt när det gäller beslut om strafftiden och efterlysning får, om saken inte tål uppskov, utövas av den jourhavande tjänstemannen vid Brottspåföljdsmyndigheten.

2 kap.

Inledande av verkställighet

1 §

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Intagning i fängelse kan begränsas i allvarliga störningssituationer under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden, om begränsningen är motiverad för att säkerställa att verkställigheten av fängelse är säker för samhället, personalen och fångarna på det sätt som förutsätts i 1 kap. 3 § 2 mom. Begränsningarna kan gälla dem som dömts till förvandlingsstraff för böter och till ovillkorligt fängelsestraff på mindre än två år. Begränsningarna kan gälla i högst sex månader. Begränsningarna kan förlängas högst sex månader åt gången, om det fortfarande är nödvändigt av orsaker som anges i detta moment. Verkställigheten av straffet ska dock inledas, om det utdömda straffet förfaller på grund av begränsningarna.

2 a §

Efterlysning

Brottsförklaringsmyndigheten får efterlysa en fånge för att fortsätta verkställigheten om fången
1) rymmer eller utan tillstånd avlägsnar sig från fångelset, den förläggingsplats som avses i 8 kap. 10 a § eller den vårdplats som avses i 10 kap. 2–4 §,

2) har befunnit sig utanför fångelset med stöd av ett tillstånd som beviljats enligt 8 kap. 6 § eller 9 § 1 eller 3 mom. eller 14 kap. och inte återvänder vid den tidpunkt som anges i villkoren för tillståndet eller i övrigt bryter mot villkoren i fråga.

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten, om verkställighet av en dom utan laga kraft, om hörande och efterlysning av den dömd samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när en begränsning av intagningen i fängelse inleds och avslutas samt om det sätt på vilket intagningen i fängelse begränsas.

3 kap.

Beräkning av strafftid

7 §

Inräkning i strafftiden

Om en fånge rymmer eller utan tillstånd avlägsnar sig från ett fängelse, den förläggingsplats som avses i 8 kap. 10 a § eller den vård som avses i 10 kap. 2–4 §, ska tiden från och med början av det dygn då fången rymde eller avlägsnade sig utan tillstånd till slutet av det dygn då han eller hon återvände till fångelset eller greps för återförpassning till fångelset inte inräknas i strafftiden.

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fångelset

9 §

Placering i öppen anstalt

En dömd kan från frihet placeras direkt i en öppen anstalt om han eller hon tillsammans eller separat ska avtjäna ett förvandlingsstraff för böter eller ett fängelsestraff på högst två år. Den dömd kan åläggas att anmäla sig i ett slutet fängelse innan han eller hon förpassas till öppen anstalt. Ett villkor för placering i öppen anstalt är att fången förbinder sig till drogfrihet och att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § 3 mom. samt till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel.

Den dömd ska dock placeras i ett slutet fängelse, om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon

- 1) inte lämpar sig för den sysselsättning som ordnas eller godkänns av den öppna anstalten,
- 2) inte kommer att iaktta ordningen i den öppna anstalten,
- 3) fortsätter den brottsliga verksamheten,

- 4) äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet,
 - 5) utan tillstånd avlägsnar sig från den öppna anstalten, eller
 - 6) inte kommer att iaktta drogfrihet eller samtycka till kontroll av drogfrihet.
-

5 kap.

Placering i fängelset

5 §

Säkerhetsavdelning

I ett fängelse kan det av säkerhetsskäl finnas en avdelning som är isolerad från det övriga fängelset (*säkerhetsavdelning*).

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för fångar som placerats på en säkerhetsavdelning finns i 8 kap. 3 § 2 mom., 11 kap. 2 § 2 mom., 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom., 12 kap. 8 § samt 13 kap. 2 § 3 mom.

En läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska utan dröjsmål underrättas om placering på en säkerhetsavdelning. Fångar som placerats på en säkerhetsavdelning och deras hälsotillstånd ska noggrant följas.

6 §

Villkor för placering på en säkerhetsavdelning

En fånge kan placeras på en säkerhetsavdelning, om det är motiverat för att förhindra att fången

- 1) fortsätter med brottslig verksamhet i fängelset,
- 2) försöker rymma eller är föremål för fritagningsförsök,
- 3) på något annat sätt allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller fångens eller någon annans säkerhet i fängelset.

7 §

Varaktigheten av placering på säkerhetsavdelning

2 mom. upphävs

9 §

Beslutanderätt

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet fattar på förslag av enhetschefen för fängelset eller enhetschefen för enheten för klientbedömning eller efter att ha hört dessa beslut om placering och fortsatt placering av fångar på säkerhetsavdelningar.

6 kap.

Förflyttning till ett annat fängelse

1 §

Förflyttning från slutet fängelse till öppen anstalt

En fånge kan oberoende av straffets längd förflyttas från ett slutet fängelse till en öppen anstalt för att avtjäna den återstående delen av straffet, om

- 1) förflyttningen till en öppen anstalt främjar genomförandet av planen för strafftiden,
- 2) den sysselsättning som ordnas i den öppna anstalten eller någon annan sysselsättning som den öppna anstalten godkänner är lämplig för fången,
- 3) det kan anses sannolikt att fången iakttar ordningen i den öppna anstalten, inte fortsätter med brottslig verksamhet, inte äventyrar en annan fånges eller någon annans säkerhet eller utan tillstånd avlägsnar sig från den öppna anstalten,
- 4) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen samt förbinder sig att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § i denna lag, och
- 5) fången förbinder sig till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 4 kap. 1 § 2 mom.

Vid förflyttning av en fånge från ett slutet fängelse till en öppen anstalt iakttas 4 kap. 8 §.

8 kap.

Sysselsättning

9 §

Deltagande i sysselsättning utanför fängelset

2 mom. upphävs

10 §

Förutsättningar för tillstånd

2 mom. upphävs

10 a §

Placering i anstalt utanför fängelset

En fånge kan för en viss tid placeras i en anstalt utanför fängelset eller någon motsvarande enhet, där fången deltar i verksamhet som främjar drogfrihet eller i någon annan verksamhet som förbättrar fångens möjligheter att klara sig i frihet. En minderårig fånge kan placeras i en

barnskyddsanstalt. Kostnaderna för placering i en anstalt utanför fängelset betalas med statsmedel. Placeringen förutsätter att

1) sysselsättningen i anstalten utanför fängelset främjar genomförandet av fångens plan för strafftiden,

2) den sysselsättning som ordnas i anstalten utanför fängelset är lämplig för fången,

3) det kan anses sannolikt att fången iakttar de villkor som ställts för placering i en anstalt utanför fängelset,

4) fången förbinder sig till drogfrihet och att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 §, till sådan övervakning med tekniska anordningar som avses i 3 mom. i denna paragraf samt till andra villkor som ställts för placering i en anstalt utanför fängelset,

5) fången samtycker till att Brottspåföljdsmyndigheten vid behov står i kontakt med myndigheter samt privata sammanslutningar och enskilda för att utreda tillstånds- eller placeringsvillkoren eller utöva tillsyn över hur villkoren iakttas.

En fånge som placerats i en anstalt utanför fängelset är skyldig att

1) delta i den sysselsättning som ordnas i anstalten, iaktta ordningen i anstalten och stanna i anstalten på det sätt som anges i placeringsbeslutet,

2) stå i kontakt med Brottspåföljdsmyndigheten på det sätt som anges i placeringsbeslutet,

3) hantera de tekniska övervakningsanordningarna omsorgsfullt och följa anvisningarna om hur de ska användas.

En fånge som har placerats i en anstalt utanför fängelset kan övervakas med tekniska anordningar som ges till fången eller fästs på fången vid handleden, vristen eller midjan eller med en kombination av sådana anordningar på det sätt som anges i placeringsbeslutet.

Utöver vad som i placeringsbeslutet bestäms om en fånges rätt att röra sig, kan fången med stöd av 14 kap. beviljas permission från en anstalt utanför fängelset.

11 §

Återkallande av tillstånd eller placering

Om de villkor för tillstånd eller placering som avses i 6, 9 eller 10 a § inte längre uppfylls efter att beslutet fattats, kan tillståndet återkallas.

Om en fånge inte iakttar de villkor som avses i 10 § 3 mom. eller 10 a §, kan fången påföras disciplinstraff enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten. Om disciplinstraff inte anses vara en tillräcklig eller ändamålsenlig påföljd, kan tillståndet även återkallas. När disciplinstraff räknas in i strafftiden ska bestämmelserna i 3 kap. 7 § iakttas. Vid förflyttning av en fånge som intagits i en öppen anstalt ska dessutom bestämmelserna i 6 kap. 2 § iakttas.

Om en fånge begår ett brott utanför fängelset, ska bestämmelserna i 2 kap. 13 § i strafflagen iakttas.

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten kan förpassa en fånge som har placerats i en anstalt utanför fängelset och egendom som fången medför till fängelset för den tid som utredningen av ett återkallande av placeringen i en anstalt utanför fängelset och behandlingen av ett disciplinärende kräver.

14 §

Beslutanderätt

Enhetschefen för fängelset beslutar om placering i en anstalt utanför fängelset enligt 10 a § samt om återkallande av placeringen. Enhetschefen för fängelset, en i brottspåföljdscentralens arbetsordning förordnad sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om placering enligt 4 §, om deltagande i sysselsättning

utanför fängelset enligt 6 och 9 § och om återkallande av sådant deltagande samt om tillstånd till eget arbete enligt 7 §.

15 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

- 1) placering av fångar i sysselsättning,
- 2) fångarnas arbets- och sysselsättningstid,
- 3) de villkor för tillstånd eller placering som avses i 6, 9 och 10 a §.

Närmare föreskrifter om förfarandet samt om klassificeringen av arbetena och andra förutsättningar för arbetet meddelas av Brottspåföljdsmyndigheten.

11 kap.

Fritid

2 §

Deltagande i fritidsverksamhet

En fånge får delta i fritidsverksamhet och tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar.

En fånge som placerats på en säkerhetsavdelning får delta i fritidsaktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen. En fånge som placerats på en säkerhetsavdelning får tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar på säkerhetsavdelningen på ett sätt som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om fången

- 1) avtjänar straff i enrum enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller
- 2) är föremål för åtgärder enligt 15 kap. 11 § eller 18 kap. 1 § 1 mom.

3 §

Religionsutövning

En fånge har rätt att delta i religiösa sammankomster, om fången inte

1) har placerats på en säkerhetsavdelning eller avtjänar straff i enrum enligt 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller inte

2) är föremål för åtgärder enligt 15 kap. 11 § eller 18 kap. 1 § 1 mom.

8 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om att förvägra deltagande i fritidsverksamhet, en gudstjänst, en andaktsstund eller någon annan

religiös sammankomst enligt 3 § eller tillträde till fängelsebiblioteket och om sådant förbud eller sådan begränsning av deltagande som avses i 2 § 4 mom. Sammankomstens arrangör ska höras innan beslutet om förvägran fattas.

12 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

7 §

Avlyssning och inspelning av telefonsamtal

En fånges telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med samtalets mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 14 dagar åt gången.

8 §

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation på säkerhetsavdelningar

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till och från fångar på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 och 4 § får läsas, om det av någon anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med försändelsen eller dess avsändare eller mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. I fråga om fångarnas brevväxling tillämpas i övrigt 1 §, 2 § 2 och 3 mom. samt 2 a, 3–5 och 11 §.

11 §

Beslutanderätt

En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om läsning av brev, andra postförsändelser eller meddelanden med stöd av 2 § 1 mom., 8 § 1 mom. eller 9 b §, om utredning av avsändaren enligt 2 § 2 mom., om kopiering enligt 2 § 3 mom., om att underrätta fången om läsning enligt 2 a § 1 mom. samt om kvarhållande av försändelser eller meddelanden enligt 5 §. Ett meddelande får dock även lämnas för läsning till en sådan tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som har rätt att behandla uppgifter i säkerhetsregistret. Beslut om avlyssning och inspelning av telefonsamtal fattas av en sysselsättningsansvarig eller säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning. Beslut om avbrytande eller förvägran av användning av telefon fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

13 kap.

Besök och andra kontakter utom fängelset

2 §

Besöksrum och övervakning av besök

Vid sådana övervakade besök som avses i 3 § får samtalet mellan fången och besökaren avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, med fångens uppförande under fängelsetiden eller med besökaren behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Samtalet vid ett besök hos en fånge som är placerad på en säkerhetsavdelning får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning såväl vid ett övervakat besök enligt 3 § som vid besök av barn enligt 5 §. Fången och besökaren ska underrättas om avlyssningen och upptagningen av samtal innan åtgärden inleds.

15 kap.

Ordningen och disciplinen i ett fängelse

3 §

Ordningsföreseelser

En fånge kan påföras disciplinstraff om fången gör sig skyldig till en ordningsföreseelse. Ordningsföreseelser är att

- 1) i ett fängelse eller annars under uppsikt av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten göra sig skyldig till ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter,
- 2) utan tillstånd avlägsna sig från en öppen anstalt, en anstalt utanför fängelset enligt 8 kap. 10 a § eller en hälsovårdsanstalt,
- 3) bryta mot bestämmelserna i denna lag eller bestämmelser som med stöd av lagen utfärdats genom förordning av statsrådet eller mot föreskrifter som preciserar dessa och som meddelats av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet,
- 4) bryta mot fängelsets i 1 § avsedda ordningsstadga förutsatt att ordningsstadgan uttryckligen anger att föreseelsen kan leda till disciplinstraff,
- 5) bryta mot de villkor som ställts för tillstånd eller placering enligt 8 kap. 6, 9 eller 10 a § eller för tillstånd enligt 12 kap. 6 a, 9 eller 9 a § eller för permission enligt 14 kap.,
- 6) underlåta att följa en uppmaning eller befallning som en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har gett inom ramen för sin behörighet i syfte att upprätthålla ordningen eller säkerheten i fängelset.

Disciplinstraff får inte påföras för brott som fängelsedirektören anmält till polisen.

16 kap.

Granskning av fängelselokaler och fångar

3 §

Säkerhetskontroll av fångar

En fånge får underkastas säkerhetskontroll för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

6 a §

Förbud mot framställning och användning av berusningsmedel

Det är förbjudet att i fängelset och under placeringen i en anstalt utanför fängelset framställa och använda alkohol och andra berusningsmedel samt sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen.

18 kap.

Säkerhetsåtgärder

2 §

Användning av fängsel

En fånges omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, plastfängsel, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt i samband med tjänsteuppdraget för att

- 1) förhindra rymning under transport,
- 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra fångens eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
- 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
- 4) säkerställa kroppsbesiktning.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt. Fängsel får inte orsaka fången fara eller onödig smärta. Om fängsel används med stöd av 1 mom. 2 punkten ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården utan dröjsmål underrättas om detta. När fången ska höras inför domstol, ska fängslens avlägsnas, om inte rättens ordförande av särskilda skäl bestämmer annorlunda. Fängslens ska också avlägsnas om det är nödvändigt för att en medicinsk åtgärd ska kunna vidtas.

En fånge som är gravid får inte beläggas med fängsel när förlossningen har börjat, under förlossningen eller omedelbart efter förlossningen.

5 §

Avskildhet

- En fånge får hållas avskild från de andra fångarna, om det är nödvändigt
- 1) för att förhindra att fången allvarligt äventyrar någon annans liv eller hälsa,
 - 2) för att förhindra ett uppenbart rymnings- eller fritagningsförsök,
 - 3) för att förhindra fortgående användning av berusningsmedel eller narkotikabrott enligt 50 kap. 1–4 § i strafflagen,
 - 4) för att garantera fångens egen säkerhet, eller

5) för att förhindra andra gärningar som motsvarar dem som nämns i 1–4 punkten och som allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset.

6 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har vid utförande av tjänsteuppdrag rätt att använda maktmedel för att

1) förhindra att en fånge rymmer eller avlägsnar sig utan tillstånd, för att bryta ner motstånd och för att vidta de övervaknings-, gransknings- och säkerhetsåtgärder som avses i detta kapitel eller i 16 kap.,

2) förhindra tillträde till fängelset, för att frånta personer föremål och ämnen, för att avlägsna personer från fängelseområdet samt för att gripa och hålla personer i förvar enligt 17 kap.,

3) förhindra olovligt tillträde, avlägsna ett hinder eller stoppa ett fortskaffningsmedel, när det finns fara för ett brott mot liv eller hälsa eller någon annan gärning eller händelse som kan äventyra någons hälsa, samt

4) gripa en fånge som placerats i en anstalt utanför fängelset och förpassa fången till fängelset.

20 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En fånge eller en dömd får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottsförklaringsmyndighetens beslut som gäller

8) befrielse från sysselsättningsplikten enligt 8 kap. 2 § 2 mom., tillstånd till civilt arbete enligt 8 kap. 6 §, tillstånd till deltagande i sysselsättning utanför fängelset enligt 8 kap. 9 § 1 mom., placering i en anstalt utanför fängelset enligt 8 kap. 10 a §, beslut enligt 8 kap. 11 § om återkallande av tillstånd eller placering enligt 8 kap. 6 §, 9 § 1 mom. eller 10 a § eller befrielse från sysselsättningsplikt för viss tid enligt 8 kap. 13 §,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av häktninglagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs
ändras
fogas som följer:

3 kap.

Placering i fängelset, basvård och förflyttning

2 b §

Säkerhetsavdelning

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för häktade som placerats på en säkerhetsavdelning finns i 4 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 1 § 2 mom., 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom., 8 kap. 10 § samt 9 kap. 1 § 3 mom.

En läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska utan dröjsmål underrättas om placering på en säkerhetsavdelning. Häktade som placerats på en säkerhetsavdelning och deras hälsotillstånd ska noggrant följas.

2 c §

Villkor för placering på en säkerhetsavdelning

En häktad kan placeras på en säkerhetsavdelning, om det är nödvändigt för att förhindra att den häktade

- 1) fortsätter med brottslig verksamhet i fängelset,
- 2) försöker rymma eller är föremål för fritagningsförsök,
- 3) på något annat sätt allvarligt äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset eller den häktades eller någon annans säkerhet i fängelset.

2 d §

Varaktigheten av placering på säkerhetsavdelning

Placeringen på en säkerhetsavdelning får inte fortgå längre än nödvändigt. Ett beslut om placering av en häktad på en säkerhetsavdelning och grunderna för beslutet ska omprövas minst var tredje månad.

9 §

Beslutanderätt

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet fattar på förslag av enhetschefen för fängelset eller enhetschefen för enheten för klientbedömning eller efter att ha hört dessa beslut om placering och fortsatt placering av häktade på säkerhetsavdelningar.

4 kap.

Sysselsättning

1 §

Deltagande i sysselsättning

En häktad är inte skyldig att delta i sådan sysselsättning som ordnas eller godkänns av fängelset. Om en häktad önskar delta i sysselsättning, ska tillfälle till detta ordnas i den utsträckning det är möjligt. En häktad som placerats på säkerhetsavdelning kan dock delta endast i aktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

7 kap.

Fritid

1 §

Fritidsverksamhet

En häktad får delta i fritidsverksamhet och tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar och häktade.

En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning får delta i fritidsaktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen. En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning får tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar och häktade på säkerhetsavdelningen på ett sätt som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om den häktade

- 1) avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller
 - 2) är föremål för åtgärder enligt 10 kap. 11 § eller 13 kap. 1 § 1 mom.
-

2 §

Religionsutövning

En häktad har rätt att delta i gudstjänster, andaktsstunder och andra religiösa sammankomster som ordnas i fängelset, om inte den häktade

- 1) har placerats på en säkerhetsavdelning eller avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller
 - 2) är föremål för åtgärder enligt 10 kap. 11 § eller 13 kap. 1 § 1 mom.
-

8 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

7 §

Avlyssning och inspelning av telefonsamtal

En häktads telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med samtalets mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset, säkerställa syftet med häktningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 14 dagar åt gången.

8 §

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation på säkerhetsavdelningar

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till och från en häktad på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 och 4 § får läsas, om det av någon anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med försändelsen eller dess avsändare eller mottagare behövs för att säkerställa syftet med häktningen, förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. I fråga om häktades brevväxling tillämpas i övrigt bestämmelserna i 1 §, 2 § 2 och 3 mom. samt 2 a, 3–5 och 9 §.

Ett villkor för att en häktad på en säkerhetsavdelning ska få använda telefon är att den häktade samtycker till att hans eller hennes samtal kan spelas in utöver att de avlyssnas. I fråga om avlyssning av samtal tillämpas i övrigt bestämmelserna i 7 § 2 och 3 mom.

En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning kan inte beviljas tillstånd till användning av e-post enligt 7 a §.

9 kap.

Besök och andra kontakter utom fängelset

1 §

Besök

Samtalet mellan den häktade och besökaren får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med besökaren behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset, säkerställa syftet med häktningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. Samtalet vid ett besök hos en häktad som är placerad på en säkerhetsavdelning får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning såväl vid ett övervakat besök enligt 3 § som vid besök av barn enligt 5 §. Den häktade och besökaren ska underrättas om avlyssningen och upptagningen av samtal innan åtgärden inleds.

11 kap.

Granskning av fängelselokaler och häktade

3 §

Säkerhetskontroll av häktade

En häktad kan underkastas säkerhetskontroll för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga den häktades eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen.

13 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

2 §

Användning av fängsel

En häktads omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, plastfängsel, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt i samband med tjänsteuppdraget för att

- 1) förhindra rymning under transport,
- 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra fångens eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
- 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
- 4) säkerställa kroppsbesiktning.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt. Fängsel får inte orsaka fången fara eller onödig smärta. Om fängsel används med stöd av 1 mom. 2 punkten ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården utan dröjsmål underrättas om detta. När den häktade ska höras inför domstol ska fängslen avlägsnas, om inte rättens ordförande av särskilda skäl bestämmer annorlunda. Fängslen ska också avlägsnas om det är nödvändigt för att en medicinsk åtgärd ska kunna vidtas.

En häktad som är gravid får inte beläggas med fängsel när förlossningen har börjat, under förlossningen eller omedelbart efter förlossningen.

5 §

Avskildhet

- En häktad får hållas avskild från andra fångar och häktade, om det är nödvändigt
- 1) för att förhindra att den häktade allvarligt äventyrar någon annans liv eller hälsa,
 - 2) för att förhindra ett uppenbart rymnings- eller fritagningsförsök,
 - 3) för att förhindra fortgående användning av berusningsmedel eller narkotikabrott enligt 50 kap. 1–4 § i strafflagen,
 - 4) för att garantera den häktades egen säkerhet, eller

5) för att förhindra andra gärningar som motsvarar dem som nämns i 1–4 punkten och som allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset.

15 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En häktad får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

1) placering av den häktade enligt 3 kap. 1 § 5 mom., avskilt boende på egen begäran enligt 3 kap. 2 § 2 mom., placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 c § och fortgående placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 d §, användning av egna kläder enligt 3 kap. 3 § eller avvikelser från den normala kosten enligt 3 kap. 4 §,

16 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Tillämpning av fängelselagen

Vid verkställighet av häktning tillämpas vad som föreskrivs om verkställighet av fängelse i följande bestämmelser i fängelselagen:

3) 5 kap. 1 § 1 mom. om avdelningar, 5 kap. 5 § 1 mom. om en säkerhetsavdelning, 5 kap. 8 § om dagordningen på en avdelning, 5 kap. 9 § 1 mom. om beslutanderätten vid fastställande av dagordningen på avdelningarna och om beslutanderätten för en i 5 kap. 9 § 2 mom. avsedd överläkare eller en av denne förordnad läkare,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om försvarstillstånd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) 9 § 4 mom. som följer:

9 §

I fråga om rättigheterna för den som tas i skyddsförvar gäller i tillämpliga delar vad föreskrivs om häktade i häktninglagen (768/2005). Personens kontakter med utomstående kan dock begränsas och förbjudas till den del de kan äventyra syftet med skyddsförvaret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

...minister Förnamn Efternamn

Statsrådets förordning

om ändring av 15 och 21 § i statsrådets förordning om fängelse

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i statsrådets förordning om fängelse (548/2015) 15 § 2 mom. och 21 §, som följer:

15 §

Innehållet i planen för strafftiden

Planen för strafftiden innehåller

- 1) uppgift om placeringsfängelset,
 - 2) den tidpunkt då verkställigheten börjar,
 - 3) uppgifter om upprätthållandet av säkerheten under strafftiden,
 - 4) de viktigaste målen för fängelsetiden,
 - 5) uppgifter om arten av, innehållet i och kravnivån i fråga om den sysselsättning som ingår i sysselsättningsplikten,
 - 6) uppgifter om stödåtgärder som främjar boende, arbete, utbildning, studier och den sociala situationen och andra förhållanden under strafftiden,
 - 7) uppgifter om tidpunkten och förutsättningarna för en eventuell permission,
 - 8) behövliga uppgifter om kontakter utanför fängelset,
 - 9) uppgifter om tidpunkten och förutsättningarna för en eventuell placering i öppen anstalt,
 - 10) uppgifter om tidpunkten och förutsättningarna för en eventuell övervakad frihet på prov,
 - 11) uppgifter om tidpunkten för villkorlig frigivning och uppgifter om stödåtgärder under frigivningsskedet och om fortsatta stödåtgärder efter frigivningen.
-

21 §

Villkor för placering i anstalt utanför fängelset

I villkoren för placering i en anstalt utanför fängelset ska följande anges:

- 1) målet för placeringen,
 - 2) tidpunkten för placeringen,
 - 3) sysselsättningens innehåll på förlägningsplatsen,
 - 4) de villkor som gäller fången,
 - 5) påföljderna av överträdelser av villkoren,
 - 6) kontakten mellan fängelset, förlägningsplatsen och fångens hem- eller boningskommun,
 - 7) åtgärder som ska vidtas när placeringen upphör, avbryts eller upphävs,
 - 8) andra behövliga uppgifter om kontakt eller övervakning.
-